

Nekdanja samostanska, sedaj župna cerkev v Zatičini. (Fot. dr. Fr. L.)

da jo vzdigne s tal. Virida vstane, vzravna se visokó kakor nekdanj, izpreleti jo veselje in nato reče:

„Bogu bodi hvala, sedaj sem spravljena z ljudmi in upam tudi — spravljena z Bogom.“

„Velika je tvoja ponižnost, žena!“ rekel si je patrijarh v srcu, ko se je ves presunjen poslavljaj s pristave.

Jesen leta 1414. je šla proti koncu, sv. Lenart se je bližal in ž njim poseben praznik za pristavo. Virida je bila namreč dala sezidati poleg gradiča majhno, a lepo cerkvico v gotskem zlogu, posvečeno sv. Lenartu. Imela je nad njo veliko veselja, zlasti, ker se je v njej dan na dan opravljal sv. maša za grajske ljudi in najbližje sosesčane. Praznik sv. Lenarta pa je bil tudi oproščenje ali „žégnanje“ cerkveno. Zato so obhajali v gradu ta praznik slovesno in napravljali prav po stari slovenski navadi nekake góstije. Pristavski podložniki so dobivali kruha in pečenke, njihovi otroci pa kruha, jabolk in raznih sladkarij. Virida je to opravilo doslej prevzemala sama, in posebno veselje je imela nad živahnimi otroki: poznala je skoro vsakega po imenu in zadovoljno je gledala, koliko so v enem letu zopet vzrastli in napredovali.

Cerkveno opravilo je imel kak duhovnik iz samostana, celó opat o. Peter sam, ako je le mogel. Izmed sosednjih grajščakov so prihajali oni, s katerimi se je vojvodinja po mišljenju in delovanju najbolj vjemala.

Tudi letos so prišli stari znanci skupaj na pristavo k sv. Lenartu.

Z opatom je bil tukaj Volk Turjaški, nekdanji nasprotnik, a sedaj prijatelj in zaveznik vojvodinjin. Od druge strani je priromala mlada hči so-brškega grajščaka, Neža, s spremstvom. S Kozjaka in Kravjaka so prišli gospodje kot bližnji sosedje.

Polna je bila cerkvice pobožnih ljudij, in še zunaj so morali nekateri ostati. Opat, častitljive postave, je med sveto mašo v lepem govoru opominjal prišlece, naj si z miloščino in dobrimi deli izprosijo odpusčanje grehov in pri-

dobé večno povračilo. Po maši so se pristavski podložniki postavili lepo v red, spredaj mali, zadaj odrastli, in vsem na čelu stari Novljan, starešina med njimi, ter so vojvodinji voščili še zdravja in sreče za dolgo let. Virida je smehljaje se poslušala to navadno voščilo, katero je prišlo iz dobrega srca, in prijazno odgovorila: „Bog vam povrni, dobri moji sosedje, kar mi želite dobrega! Moje življenje se bliža své koncu, a moja ljubezen naj dela za vas, še po moji smrti. Na današnji slovesni dan vam naznanjam, da sem določila v svoji oporoki za siromake med vami tolike vsote, da jim bodo lajšale življenje. In če pridem k Bogu, prosila bom za vas, da vam povrne ljubezen, katero ste mi izkazovali ves čas, kar sem prebivala med vami.“

Solze so zalesketale ljudem v očeh, ko so slišali te besede; bile so kakor slovo dobre matere od svojih otrok. Vendar so se kmalu razjasnili obrazi, ko je gospa s pristave s svojimi ljudmi, zlasti še z gospo Lenko, jela obdarjati in pogoščevati male otroke. To je bilo veselega vpitja! Jako zadovoljno so gledali povabljeni grajščaki ta prizor in sklenili, da bodo tudi sami doma tako ravnali.

Za malimi so prišli na vrsto odrastli in tudi dobili raznih dobrot za spomin ali za na pot. Zakaj gospa Virida ni marala, da bi oni dan kak podložnik njen prišel domov brez „kolačev“.

Ko so bili ti odpravljeni in ko so vsi spoštljivo poljubili dobrotne roke drage gospe, po-